

unesco

Biosfärprogrammet

MÖTESANTECKNINGAR

Tid: Torsdagen den 16 november kl. 13:00 – 15:00

Plats: Skype

Deltagare:

Mia Olausson, Havs- och vattenmyndigheten

Ingrid Johansson Horner, Naturvårdsverket

Mattias Sandberg, Skogsstyrelsen

Thérèse Amnéus, Svenska Unescorådet

Johanna MacTaggart, Biosfärrådet

Förhinder:

Dan Rydberg, Skogsstyrelsen

Maria Tengö, Stockholm Resilience Centre

Josefin Olsson, Klimat och näringslivsdepartementet

Camilla Sandström, Umeå Universitet, ansluter 2024

DAGORDNING

1. Fastställa dagordning
Dagordning fastställd.
2. Föregående minnesanteckningar – beslut

Uppföljning:

Svenska Unescorådet informerade om att Storkrikets Unescoansökan ska tas upp på ett rådsmöte. Ärendet tas upp på rådsmötet som hålls den 16-17 maj. Programkommittén fattar beslut om Storkrikets nominering den 14 maj och meddelar Svenska Unescorådet skyndsamt sitt beslut. Departementet bör hållas underrättat.

I samband med Svenska Unescorådets beslut om medel till Biosfärprogrammets verksamhetsplan och budget, bjuds Mia och/eller Johanna in att hålla föredrag. Rådsmötet hålls den 9 februari.

Angående samarbetsyta: Sharepoint verkar vara lite svårarbetat. Kan Teams vara en alternativ lösning? Johanna och Ingrid undersöker möjligheterna efter årsskiftet.

Inga synpunkter på anteckningar från föregående möte. Anteckningarna läggs till handlingarna.

3. Laget runt – information

Svenska Unescorådet har haft möte med MAB-Sekretariatet på Unesco HQ i Paris. Ordförande Lena Sommestad, utbildningsråd Per Magnusson och Unescoprofessor Camilla Sandström träffade Meriem Bouamrane. Camilla presenterade sin forskning och Sekretariatet tyckte Camillas inriktning och kompetens var intressant. Det finns flera förslag på hur Unescoprofessurer kopplade till biosfärområden och biologisk mångfald kan bidra mer till Biosfärprogrammet. De kan till exempel bidra till den nya MAB-strategin som ska antas i samband med världskongressen 2025 och till den nya biodiversitetsportalen som Unesco lanserar. Det finns också möjlighet att bjuda in Unescoprofessurer till EuroMAB-konferensen som hålls i Tyskland i juni 2024.

Masterstudenter, eller liknande, kan kartlägga vilka professurer och Kategori 2-institut som är relevanta för biosfärområden och biologisk mångfald.

Meriem är intresserad av att besöka Vindelälven-Juhtátahkka.

Lena Sommestad informerade sekretariatet om att det pågår en satsning för att stärka samverkan med Nordiska Ministerrådet, om det internationella nätverket Biosphere for Baltic och det nya projektet Supported by Nature som ett innovativt och spännande projekt. Sekretariatet visade intresse för projektet.

Skogsstyrelsen berättade att det händer mycket från skogens perspektiv. Mycket konflikter, inte minst kring viltförvaltning. Allt som biosfärområden kan göra för att underlätta kring skog är fantastiskt, så som Voxnadalens arbete med Hälsingefuran och Nedre Dalälvens fokus på skogens mångbruk. Det är mycket artskydd och rättsfrågor som pågår nu, liksom ett arbete med att följa upp de tio friluftspolitiska målen, vilket tangerar biosfärområden. Det handlar om nyttor för friluftsliv och koppling till skyddad natur, tillgänglighet, landsbygd och kommer bli ett bra underlag som kan spridas till biosfärområdena. Skogsstyrelsen har haft ett möte i Gysinge med alla Länsstyrelsernas friluftssamordnare och de fick där mycket bra information om biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven. Skogsstyrelsen är med i Folkhälsomyndighetens projekt "Hälsa som drivkraft för miljömålen" som ska påvisa synergieffekter mellan naturhälsa. Här finns paralleller till biosfärområdenas arbete.

Naturvårdsverket har en del regeringsuppdrag kring skogen också, t ex inom miljömålsrådet och programområdet Insatser för grön infrastruktur. Snart kommer en ny strategi för natur- och kulturvårdande skötsel av skog som kan vara användbar i biosfärarbetet. Strategin är framtagen av Nv och SKS. Nv har en ny vägledning om artskydd i skogen och ett nytt ansvarsområde som berör nationella ersättningar för de som arbetar i odlingslandskapet. Naturvårdsverket har skrivit ett yttrande till Storkrikets remiss och genomför just nu en Grönplaneringsturné där biosfärområdena har varit med i planering och genomförande av träffarna.

HaV undersöker hur de ska jobba mer geografiskt inriktat i sitt myndighetsuppdrag, t ex genom avrinningsområdesförvaltning. De inspireras av biosfärområdenas arbete för att utveckla ett större helhetstänk i sin verksamhet. Framförallt inom sötvattenssidan men även inom havsförvaltningen, där de jobbar i lite större skala, med syftet att få bättre bedömning av havsmiljön. Det pågår ett förändringsarbete inom myndigheten som får en ny GD, troligen i början av nästa år. De förväntas få ett nytt insatsområde i regleringsbrevet som handlar om områdesskydd och restaurering där de väntas ha med hela från källa till hav perspektivet.

Biosfärrådet har tagit fram ett förslag till yttrande på Storkrikets remiss av Unescoansökan som kommittén ska beakta under detta möte. Storkriket har fått in ett antal remissvar och planerar ha informationsmöten med några organisationer för att rätta ut några frågetecken.

Sedan det senaste Kommittémötet har Johanna informerat om Biosfärprogrammet med särskild betoning på hur myndigheter kan använda biosfärområden som testbäddar för avdelningar på HaV och NV.

4. Remiss Storkriket - beslut om yttrande

Kommittén anser att remissversionen av Storkrikets Unescoansökan är gedigen, välskriven och väl genomarbetad. Den samlade bedömningen är att området har goda förutsättningar för att bli ett biosfärområde. Det är en styrka att redan nu ha universitet knutna till sig och det är bra att vatten och smart förvaltande lyfts fram som viktigt värde i ansökan och i det utvecklade strategidokumentet. Det är mycket bra att redan nu planera för ett Biosfärcentrum eller informationsnoder eftersom det är viktigt att biosfärområdenas verksamheter förankras till platser. Kommittén noterar med tillfredsställelse den breda förankringsprocessen och är nyfikna på hur dialogen har gett inspel till arbetet och vad de lokala aktörerna har för förväntningar framöver.

Hybridorganisationen är ett intressant grepp. Det behöver vara tydligt hur ansvarsfördelning och inflytande i organisationen regleras, liksom finansieringen. Finns grundläggande avtal eller avsiktsförklaring mellan kommuner och eventuella andra ingående parter?

Kommittén instämmer med Biosfärrådet att fokus på kulturdimensionen är innovativt och fördömligt liksom fokus på existentiell resiliens. Beröringspunkter till andra Unescokoncept i Sverige kan förtydligas för att ytterligare stärka ansökan (kreativa städer, Södra Ölands odlingslandskap, immateriella kulturarv och Unescoprofessorer).

Kommittén tillstyrker Biosfärrådets förslag till yttrande med ovan kompletteringar.

Förtydligande av process inför nominering till Unesco:

- a. Biosfärrådet och nationella Programkommittén skriver yttrande över remiss.
- b. Slutlig version av ansökan inkommer till Programkommittén och Svenska Unescorådet från Kandidatområdet.
- c. Programkommittén fattar beslut om att tillstyrka eller avstyrka ansökan.
- d. Svenska Unescorådet fattar beslut om att tillstyrka eller avstyrka ansökan.
- e. En rekommendation skickas från Svenska Unescorådet till regeringen.
- f. Regeringen bereder ett regeringsbeslut innan ansökan skickas till Unesco
- g. Ansökan skickas till Unesco, originalhandlingar sänds via diplomatkurir till delegationen i Paris där utbildningsrådet överlämnar den fysiskt till Unesco.
- h. Unescos Deadline för nomineringar är den 30 september.

5. Verksamhetsberättelse 2023 – beslut

Verksamhetsberättelsen är skriven utefter fokusområdena i Kommitténs strategi för Biosfärprogrammet. Den beskriver att det mesta som åtagits genomförts. Det som inte är gjort är i första hand av budgetskäl. Verksamhetsberättelsen följer tidigare års format.

Kommittén anser att verksamhetsberättelsen är lättläst, tydligt, otroligt innehållsrikt och är imponerad av allt som åstadkoms. Interregprojektet Supported by Nature är nytt för i år och projektansökan har möjliggjorts genom medel från Svenska Institutet från 2022. Skogsstyrelsen tipsar om att ett försköningsprojekt som drivs av Ronneby kan ha möjliga synergier med Supported by Nature.

Kommittén beslutar att fastställa Verksamhetsberättelsen med komplettering av budgetutfall efter årsskiftet.

6. Verksamhetsplan 2024 - beslut

Verksamhetsplanen för 2024 fortsätter bygga på rubriker och fokusområden i nuvarande strategi. De rena formaliabitarna är omhändertagna och inkluderade i VP, såväl kandidatbedömningar som Storkrikets nominering och halvtidsuppföljning av två områden. Den kopplar till åtgärder i Lima Action Plan, som är den nu gällande globala handlingsplanen. Verksamhetsplanen kan kompletteras efter kommitténs strategidagar i februari. Budgeten är den begränsande faktorn för ev utökad verksamhet och det finns ett behov av att komplettera med resurser för kommunikation. Kommittén tycker att det är jättebra att framtagande av en kommunikationsplan är inkluderad i VP.

Kommittén beslutar att fastställa VP 2024.

7. Budget 2024 - diskussion

Inledande diskussion om budget för genomförande av kommitténs uppdrag, riktade satsningar, personella resurser och kommunikation 2024.

Ansökan om medel för Kommitténs verksamhet skickas till Svenska Unescorådet för beslut 9 februari.

Diskussion pågår mellan NV och HaV om finansiering av koordinator.

Myndigheter kan mer frekvent använda biosfärområden som modellområden/testbäddar för att testa utvecklingsområden och genomföra regeringsuppdrag. Kommunikationen behöver stärkas och resurser tillskapas, för att göra Biosfärprogrammet och biosfärområdenas arbete mer känt och för att sprida goda exempel till att implementeras i andra delar av landet. Kommitténs ledamöter kan ta ett ägandeskap för olika delar av VP.

Ledamöterna tar med sig frågan och funderar över detta vidare.

8. Mötesdatum 2024

Mötesdatum för nästa år:

- 21-22 feb lunch-lunch i Stockholm (fysiskt möte), Centralposthuset, Stockholm
- Tisdag 14/5 kl 10-12 (hybrid)
- Torsdag 29/8 kl 13-15 i samband med Örådet i Vänerskärgården 28-29 aug (fysiskt/hybrid)
- Torsdag 14 nov kl 10-12 (digitalt)

Datum för halvtidsavstämningarna är inte bestämda ännu.
Datum för kommittémöten fastställdes.

9. Övrigt

Programkommittén har över åren varierat i storlek och sammansättning. Fundera på om kommittén ska utvidgas med fler myndigheter, t ex Riksantikvarieämbetet. Vilka roller behövs utifrån de behov och möjligheter som Biosfärprogrammet skapar? Dialog fortsätter i samband med startegidagarna i februari.

Mia tackade alla för ett bra möte och mötet avslutades.

Vid pennan: Mia & Johanna